

El Govern de la Generalitat de Catalunya i el Govern espanyol han signat un acord segons el qual finançaran conjuntament i a parts iguals la construcció i la dotació tecnològica d'un sincrotó, la infraestructura de recerca científica i tecnològica més important que mai s'ha construït a l'estat espanyol. Amb aquesta decisió les dues administracions han donat un pas emblemàtic, ja que el desenvolupament d'un país també es nota en la seua capacitat d'avançar-se o de construir futur mitjançant el seu sistema de recerca.

Però la majoria de la comunitat científica, que no està involucrada directament en aquest projecte, veu la instal·lació amb indiferència i amb un cert temor que l'esforç inversor de les administracions per la construcció d'aquesta infraestructura es faça a costa dels recursos de recerca que, altrament, anirien al sistema en el seu conjunt.

El sincrotró i la recerca científica

La recerca a Espanya durant els darrers vint anys ha experimentat un creixement molt notable, però encara no s'ha aconseguit que el país crega en la recerca. A casa nostra, llevat d'alguns sectors amb certa tradició, la recerca aplicada en el si de les empreses és molt reduïda. I això comporta diferents conseqüències, entre les quals hi ha el límit de valor d'innovació de les nostres empreses en el context internacional, però també la incapacitat del sector privat de donar feina a investigadors joves. En efecte, la capacitat actual del sistema públic de formació d'investigadors és bona. En el nostre sistema educatiu el màxim grau acadèmic és el doctorat, que certifica la capacitat investigadora individual de qui l'obté. Molts doctorats opten per eixir a fer una estada de recerca fora del país, i per fer-ho, tenen bones oportunitats i una bona munió d'ajuts la major part dels quals són públics. Però aquest camí s'atura aquí. Els investigadors que volen tornar troben un panorama poc il·lusonant. Incomprendiblement, l'esforç inversor a formar investigadors no està lligat a una planificació de les finalitats per a les quals es volen aquests investigadors i com s'utilitzaran una vegada formats. El sector privat té poca capacitat d'absorbir aquesta oferta i l'estructura laboral rígida a la qual estan sotmesos els investigadors del sector públic —els quals per consolidar un lloc de treball estable han d'adquirir la condició de funcionaris a la universitat o en algun centre de recerca del CSIC— fa que les plantilles d'investigadors professionals cresquen amb molta lentitud i més lligades a les dinàmiques docents que a les necessitats investigadores. Darrerament algunes administracions han intentat corregir aquest problema. Per exemple, l'imaginatiu conseller del Govern de Catalunya Andreu Mas Colell ha impulsat un programa d'incorporació d'investigadors amb contracte laboral, i a àmbit estatal s'ha desenvolupat el programa Ramón y Cajal, amb una estructura semblant.

Per tant, és important, que apareguen infraestructures de recerca com el sincrotró, però tant o més ho és la definició del model i de la grandària del sistema de recerca que el país necessita per a poder aportar al país allò que li permetrà avançar.

Coordinació: Àlex Milian

Assessors editorials: Josep Enric Llebot, Juli Peretó, Jaume Sureda

Col·laboradors: Esther Aleu, Rafa Gil, Òscar Palau, Jordi Play i Carme Quintana.

“És important que apareguen infraestructures de recerca com el sincrotró, però tant o més ho és la definició del model i de la grandària del sistema de recerca que el país necessita per poder aportar al país allò que li permetrà avançar”